

Vtorek, četrtek in soboto
izhaja in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na
dom za vse leto 2 gl. — k.
za pol leta . . . 4 . . . 20 . . .
za četrt leta . . . 2 . . . 20 . . .
Po pošti:
Za vse leto 10 gl. — k.
za pol leta . . . 5 . . . 20 . . .
za četrt leta . . . 2 . . . 60 . . .
Vredništvo in opravištvostvo
je na stolnem trgu (Dom-
plate) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD

Oznaniła:
Za navadno dvostopno
vrsto se plačuje
6 kr., če se tiska 1krat,
5 kr., če se tiska 3krat,
4 kr., če se tiska 3krat
veče pismenke se plaču-
jejo po prostoru.
Za vsak tisek je plačat-
kolek (štempelj) za 30 k.
Rokopisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 142.

V Mariboru 4. decembra 1869.

Tečaj II.

Zakaj mi hvalimo vladno slovanščino!

Če hoče kdo misliti, da se ne more hvaliti, česar na tem in na onem svetu ni, ima popolnoma prav. Če pa misli, da naše vlade slovanščine nimajo in ne poznajo, potem pa zopet nima prav. Panslavisti res naši ministri niso, če se je kateremu izmed njih tudi že ruski rubelj javno in nepreklicano očital, kakor se je očital med drugimi našim slovenskim poslancem v Gradcu. Za vsak dan tudi ne nosijo naši odgovorni ministri svoje slovanščine, ali sem ter tje jo vendar pokažejo, in po dosedanjih skušnjah smemo trditi, da se ministri v slovanščino praznično oblečejo, samo kader so oni sami ali — kar je njim vsaj eno in isto — kader je država v nevarnosti in velikih stiskah. To je dokazano, da je vladi veliko pregloboko v srcu tičala slovanščina, kader so slovanski narodi prosili, naj bi vlada opustila svoj slovanski platonizem, naj bi nam na naše prošnje odgovorila z dejanji. Ko pa se je — da ne sežemo predaleč nazaj v zgodovino — leta 1859 in 1866 ob naših mejah zbral „inteligentni“ pruski in italjanski sovražnik, ko niti mej ni več spoštoval, ampak je tako slastno naprej hrepenel, da so se že okolo Dunaja trdnjave delale, ko niso sicer „pokale turške puške,“ ko pa so se vendar „jokale avstrijske žene“ od enega kraja države do drugega: takrat se je otajal led v srcih ministrov in ministrskih zvrševalcev vseh imen po posameznih slovenskih pokrajinah, takrat so se zopet spomnili pozabljene slovanščine, takrat so se brzajavno najemali slovanski prestavljalci in v nekterih dneh je bilo po vseh cerkvah, po vseh srenjskih hišah, pri oglih in drugih priločnih krajih brati slovanska beseda, katero so podpisali ali ministri sami ali gg. deželni šefi, takrat so znali slovanski in so prosili tudi najzadnjega Slovana v njegovem jeziku, naj zloži kakšen krajcar za ubogo ranjeno, naj dá perila za vojake, zadovolili so se visoki gospodje celo s platnenim nitjem, takrat je bila slovanščina dovolj lepoglasna in omikana, da je vabila hrabrega slovanskega sina v krvavi boj za ubogo državo. In takrat smo hvalili vlado: Ne zato, ker nam je vojsko zgubila, ne zato da nam je pustila sovražnika v državno osrčje, ne zato ker je segala po naših zadnjih krajcarjih in sinovih, ampak zato ker je spregovorila v narodnem jeziku. S tem je priznala princip, iz katerega bi se bilo dalo kasneje kaj priboriti za narodno življenje, ko bi se bili naši zastopniki bolj poganjali za narodne principe, kakor da so — cefrali državno šarpijo!

Te dni smo brali po časopisih, da je vlada poslala v Dalmacijo 100 žandarjev. Za tiste, ki preže na naše besede, in iščejo dlake v jajcu, naj bo povedano, da pri tej priliki ni bilo hvalimo. Ne hvalimo je zato, da žandarje pošilja, kjer bi trebalo učiteljev in poštenih sodnikov, ne hvalimo jo zato, da mora zdaj pokorščino tirjati, kjer ni vedela stare ljubezni ohraniti; hvalimo pa jo zato, ker si je izbrala vlada 100 žandarjev, ki morajo znati vsi srbsko — hrvaški jezik. To je prvi kos enega principa: za žandarji pridejo

morebiti enkrat slovanski biriči, za njimi slovanski pisarji, kancelisti; ako še enkrat burja potegne, morebiti celo adjunkti, učitelji, uradniki in okrajni sodniki in če Avstrija doživi Metuzalemovo starost, potem bo morebiti še celo Wagner futurus govoril s svojimi Bokelji, da ga bodo mogli umeti. Mi vlado hvalimo, ker nam je teh 100 žandarjev prvo vladno priznavanje naših tirjatev, ker nam teh 100 žandarjev prinaša vladno pohvalo: Prav imate, Slovenci, da se potegujete za svoj jezik, saj kader menisila prav do dobrega za nohte zaide, tudi jaz ne vem z ljudstvom drugače govoriti, kakor — s slovanskimi žandarji!

Ravno taka je s tisto vladno brošuro o državljanskih zakonih, katero so „Novice“ razširjale. Če smo mi tadaj vlado hvalili, nismo hvalili njenih misli in nazorov, hvalili smo vlado samo zato, ker je sama v dejanji spoznala, da kdor hoče slovensko ljudstvo učiti ali tudi slepariti, mora to storiti v slovenskem jeziku. Ali je bila brošura prvotno pisana nemško, potem pa poslovenjena, ali pa je bil že izvirkni slovenski, to je za našo argumentacijo vse eno. Če pa je res, kar „Novice“ trdijo, da je bil že izvirkni slovenski, potem to pač kaže, da je v slovenski stranki več puhlega, kakor bi si bili pri vsem svojem pesimizmu kedaj misliti upali!

Toliko smo morali povedati, da smo opravičili hvalo, ktera se nam je gledé vlade od neke domače strani očitala. Igrače s stotaki tudi mi prepučamo „Juriju“, kader pa bomo o stotakih mi enkrat govorili, imel bo naš resen glas zvuk, ki marsikteremu ne bo tako veselo donel, kakor so zvenčali oni stotaki in tisočaki, o katerih se po Ljubljani razširja javna skandalozna tajnost, ktera že hoče potrkati na sodnijska vrata! Sapientia pauca!

Izpred sodnije.

Kdor mnogo govori, ali mnogo vé, ali mnogo laže — pravi že star prigovor. Naj bo temu že kakor hoče, gotovo se mora mnogojezičnežu čisto prigoditi, da ne more dokazati, kar je trdil. Med možmi, ktere bi krč v jeziku prijel, ko bi ga morali brzdati, ima g. Brandstetter eno najčastnejih mest. Po leti smo ga videli po tukajšnih pivničnih dvoranah potujočim „ljudskim pevcem“ in glasbam z njegovimi govori delati sicer nenevarno konkurencu, med deželnim zborom je, kakor smo brali v „Tagespost“, „nevsmiljeno postopal z dragim časom svojih tovarišev poslancev“, in zdaj na zimske večere si je zbral one večere, ko praznuje žalostno-vesela muza v tuknjšem gledišči, da zleze v svoj visok političen koturnček in nevtrudljivo razlaga nekterim dobrodušnim slušateljem, kakovšen bi moral svet biti, ko bi hotel tam plesati, kjer je Brandstetter pometal. K temu prostovoljnem delovanju se je 30. novembra pridružilo neprostovoljno.

Gospod dr. Dominkuš je bil sodnji predložil tožbo, da ga je g. Brand-

Listek.

Ovručanije 1794. leta.

(Poljski spisal Mihal Czajkowski, poslovenil Podgoričan.)

Bilo je to tisti čas, ko je Poljska drugič bila razdeljena in ko je Moskva noter do Sluča razširila svoje plenitve. Moskvskej carici je nagajalo Poljakov nekoliko nezvestih in ničemnih. Ti so, predno je Poljska bila razdvojena, domače vojske več del bili odpeljali v zimski tabor v Braclavsko in Kijevsko vojvodstvo, zato da bi jih carica ali pregovorila ali pa primorala vdati se Moskvskej službi. Temu nečastnemu činu očeta sta bila Zlotniaki in Lubowidzki na ukaz Ksaverija Branicega, vélikega Hetmana krone. Moskva je že ustanovljala gubernije v ovladanem kraji, ali domačinje so bili še véрни poslednjem ustanovitvi zastran domače vojske. Ko je bila vojska oddala svoje orožje, ni smela več zapustiti svojega ležišča. Stražile so jo moskovske trume okrog in okrog, Targovičanije pak so Moskovičanom bili ogleduhi. Načelniki sami krivi te bridke izdaje — in plemstvo sploh, ker je v propast pahnilo očevino, ni le svojih krajanov sovraštva in mrzkosti nakopalo si na glavo, temuč tudi moskovske carice sužnjost, in ko so jeli čutiti svojega mrzkega in nerazumnega početja nastopke, začeli so žalovati zaradi svojih hib; ali kaj, saj še vsak svoje glave niso smeli dvignoti, temuč le skrivaj so kleli vruga Poljskej. A kar na enkrat se je po bliskovo hitro raznesla vést o ustaji, ki je bil vnel jo tedaj Kóščiuško.

Moskva je podvojila svoje vojske moč, svojega gospodstva surovost in opreznost svojih ogleduhov po vsem kraji, ki ga je bila vplenila; Poljsko plemstvo pak je le malo po malo začelo posvetovati se, kakor je vedelo in znalo, jelo uganjevati, kako bi vstalo in osvobodilo svojo domovino.

I.

V starem Ovruchi v poljskega plemstva stolici, tu jo opat bil duhoven Jozafat Ohocki, grškozeđinjen menih Bazilijan. Po starem običaji sv. Bazilija samostanecem je pod meniško obleko tudi njemu živélo poljsko srce. Ta božji služabnik je vrlo znal versko službo ediniti z ljubeznijo do domovine. V izpovednici in na leci je neumorno le učil: „Za vero, za očevino

in svobodo idite in mrite, živite le Bogu in domovini!“ In ta pot: ko hitro je bil dobil vest, da se v Poljskej začena vstaja, takoj je v Zarnčajskega samostana zakristiji zbral vse berače in starčeke, ki so že mnogo let živeli ob meniškej miloščini. V tém, ko so menih v cerkvi slovanski peli: „Hospody pomituj! Hospody pomituj! — v tem je opat beračem ukazaval tako-le: „Goslarji, godci in vi sivi dedje s torbami (mošnjami)! po konci, na pot! ála, idite od mesta do mesta, od vasi do vasi! Razkropite se v stepe, razidite v lesove! Razlezite se tako, kakor se razhajajo božji črviči! Govorite božjemu ljudstvu na uho, naj takoj primejo za orožje, precej osedlajo konje in ko hitro se po mestih in vaseh zvonovi oglašé na strahovito znamenje, neutegoma naj zavsedó konje, zavzihté orožje in naj vlijó kri puščati vrugu, svojo pa žrtvovati veri, očevini in svobodi.

Goslarji, vi vbirajte svoje lire, svirajte na teorbane bojne kozaške dumke! Čaroglasno pojte našega Zaporozja pesmi: naj vaše petje, vaša glasba kipeče razburi bojnega plemstva kri; naj na boj navduši kozaški rod! —

Godci, vi zakladniki minolih bojnih junakosti, razidite se po dvorih, po krčmah in po domih! Povsodi popevajte zlate dumke o poljskih kraljih, o kozaških atamanih! Spominjajte národ, da smo imeli Pětra Konaševiča Sahajdačnega, ki je veri na brambo pobijal Mohamedane, davil jih s križem na prsih, sè sabljo v roci, na konji in na šajki, po Evropi in po azijskih pokrajinah! Oznanjujte mu, da je meju vami bil Ivan Vihovski, ki je konotopsko polje porodoviti z Moskovskimi trupli; da je napojil ga z Rusko krvcem in v vojski Poljskej na brambo na mnogo lét pobélil z moskovskimi kostmi! Javite domovini, da so Poljsko dičili čvrsti, bojehlepni junaki, ki so na nekoliko tisoč konjih z načelniki Brzuhovieckimi in Orlenki zmogli sto tisoč mož močno kanovo vojsko in belega cara vojno zagnali za gore, in zapodili za morje; da so z ognjem in mesem upustošili Mohamedane in Moskvičane očevini na svobodo! Razodevajte jim to, oznanjujte jim, pa vzbudite junake in najdete Wyhovske in Kanaševiče!

Edje s torbami, vi radodejnost nesite meju božji svet! Prosite v bogaim veri očini, svobodi na dar! Nikomur naj se ne smili ni život, niti imenje! Naj kruto naženó smrt na sovražnika, potlej bude povsodi tista cerkev, tista vera; potlej bude Poljska zopet sama svoja, vsled tega národa

stetter na njegovi časti razžalil in 30. novembra je imel obtoženec pred sodnikom svoje napade proti tožnikovi časti opravičiti ali pa preklicati in zadostiti razžaljeni časti in postavi. Žaljivi napad se je pred sodnikom blizo takole razvijal: Ustavoverneži so bili kakor znano sklicali svoj „verfassungstag“ v Celje, da bi zopet enkrat med seboj „pomirovali“ Slovence in Nemce — pomirovali, kakor je ona kmečka žena, kateri je mož veleva, naj jokajočemu se otroku „usta zamašiš“, res s kunjjo duške zaprla, namestu da bi mu bila, kakor je mož mislil, prsi ponudila. Narodnjaki so s posebnimi oklicmi, na katerih je bil med mnogimi drugimi podpisan tudi dr. Dominkuš, povabili svoje slovenske rojake k javno-napovedanemu zboru. S tem je bila Nemcem štrana zmešana, in javni „verfassungstag“ je svojim osnivalcem splaval po Savini. Vsled tega velik srd v ustavovernem taboru, kjer niso vedeli, kako naprej. To je imel poravnati javen zbor v Götzovi zbornici v Mariboru, kamor so bili preplašeni ustavoverneži iz vseh krajev prišli na svete. „Zabavo“, — tako imenuje priča srenjski svetovalec Flucher ta javni shod, „kamor je po trudapolnem dnevu prišel se kratkočasit namestu da bi šel v kavarno“ — je kakor navadno zopet prevzel g. Brandstetter, samo da je hotel svoje goste zabavati na — tuje stroške. Od narodnega oklica, kterega je imel v izvirniku in neki slabi prestavi v rokah, je pričakoval, da bo mogel dovolj političnega kapitala skovati iz njega. Kakor smo zvedeli iz dostavka, kterega je g. dr. Neumaier v imenu tožnika prvi tožbi pridél, rekel je g. Brandstetter z ozirom na omenjeni narodni oklic: „Ta oklic je podpisan tudi od narodnega kandidata, ki je pri zadnji volitvi propal in, gospoda moja, če temu gospodu denes predložim ta oklic, naj ga prestavi, ali mislite, da ga bo mogel prestaviti? Ta hinavec, ki je z materinim mlekom sezal nemško omiko, ta odpadnik, ki slovenski jezik le na pol umeje in govori, ki zamore le s pomočjo tolmača govoriti s svojimi strankami.“ Z izrazom: pri zadnji volitvi propali narodni kandidat, je bila oseba g. dr. Dominkuša tako jasno zaznamovana, da pač nihče ni mogel dvojiti, komu so bili vsi drugi grdi napadi namenjeni. Po vsem tem je bil g. dr. Dominkuš prisiljen pred sodnijo pomoči iskati in dr. Neumaier, kteremu je tožnik pri konečni obravnavi razvijanje tožbe prepustil, ker bi bil v osebni zadevi težko varoval potrebno objektivnost, je povzdignil tožbo zaradi žaljene časti po §. 491 k. z. Predno se je obravnavanje začelo, je obetal obtoženec zagovornik, da bode resnico Brandstetterjevih izrazov dokazal in je v ta namen izročil sodniku: krstni list g. dr. Dominkuša, nekoliko števil „Slov. Nar.“, oklic in nekatere štenografske zapisnike. Od strani tožbe se je to dokazovanje zavrlo in je dr. Neumaier dobro opomnil, da nikakor ne gre s takimi poskušnjami samo žugati. Tudi Brandstetter se oglašil in kolikor smo mogli iz njegovega nikjer jasnega govorjenja razumeti, je trdil, da je vsa stvar samo političen prepir in da ni mislil, ka bo treba „kartel“ med političnimi strankami pred sodnijo opravljati, da je tudi dr. Dominkuš v svoji znani brošuri „die bestrebungen der Slovenen“ rabil besede „perfidija, hinavstvo, obrekovanje“ in da so mogli ti izrazi samo njemu (B.) namenjeni biti, da pa on ni tožil, ker je mislil „noblesse oblige“, in da g. dr. Dominkuš ne bo po policiji klical itd.

Pri tem pa je menda g. Brandstetter, ki vso volilno agitacijo sebi pripisuje, pozabil, da je bila dr. Dominkuševa brošura le pisana v obrambo proti napadom na njegovo čast, da se je dru. Dominkuš v „Marb. Zeitg.“ precej naravnost očitala korupcija volitve in da ga je stotnik Seidl brez ovinkov natolceval, da je z ruskim denarjem podkupljen. Sicer v brošuri ni imenovano nobeno ime, nobena oseba. In ko bi se bil g. Brandstetter drznil brošuro tožiti, pokazala bi ga bila pravda od ene strani, kjer bi človek zastoj iskal: noblesse oblige. Torej lahko razumevamo nevoljo, s katero je g. dr. Dominkuš zavrnil ta Brandstetterjev klic v daljem govoru. Govor

zopet posije svoboda! Idite, oznanjajte, kar sem jaz velil vam, Bog vam bude pomočnik, Bog vas poblagoslovi!“

Tako je govoril opat Ochocki. A nikakovo čudo! saj je tudi Konašewič Sahajdačny bil Bazilijan. Goslarji, godci in stari berači so mu roci poljubljali, menih pak je blagoslavljal jih. Ognjevo se mu je obličje iskriilo, oko mu je prav gorélo, sivi lasje pak so bili taki, kakor bi jih pozlatil bil solnčni žarek. To vse je kazalo poljskega srca čutje, to je bilo znamenje božjega blagoslova.

Štirije Bazilijanje so kruh rezali navzočnim, in meso in novce delili jim; ljudje so potlej pomolili še v svetišči, po molitvi pak so odšli vsak na svoj posel.

V tem, ko so goslarji in dedje molili, opat Ochocki k sebi pokliče nekega na strani stoječega mladeniča — ne posebno v dragem, pač pa snaznem kontuši in županu.

„Kako se imaš, Wičfiński?“

Mladeniču se zasolzi razboléščeno oko; blede in ovenelo obličje mu krasno zarudi, vitko telo pak se ponosno, mogočno vskloni: „Oče opat,“ — odgovori, „jaz sem pripravljen na vse!“ Le to je povedal; a videlo se mu je, da bi rad pokleknil pred opata in poljubil mu roko, tako so ga bile ginile menihove besede.

Opat je zapazil, kako navdušen je mladenič; prime ga torej za roko — moral je stisniti mu jo, kajti na oblčji se mu je bralo dobro srce. „Idiva torej!“

Uro pozneje se čveterokonji voz pripelje iz Zarnčajskega samostana, odpelje čez most nad potokom in drdrá k Wileńskim vratom. Moskowska vojska je bila že na sedmih holmih okrog Ovrnča. Opat Jozafat se je oziral: na vekoviti grad Igorove stavbe, na svetega Salvatorja svetišče, kder so Ovrnčanije krstili dajali se na dominikanski samostan, ki ga je bil ustanovil, in sezidal sodnik Dubravski; na okope in nasipe vsakega holma. Ali kamor je pregledal povsodi se je gnjelo vse polno moskovskega vojščaka. Opat pomoli nekoliko, skoro gotovo zato, da bi kmalu Rusa ne bilo več tamkaj, po molitvi pa reče voznikom: „V Barbarovi!“

Mladenič živo zarudi in vzdihne.

(Dalje prih.)

je bil sicer že proti koncu govorjen, vendar ga prinašamo — kolikor nam je v spominu ostal — že na tem mestu, ker 1. itak ni imel namena tožbo kot tako podpirati in pa 2. da še denes pobijemo napade, ktere smo po Brandstetterjevih očitanjih denes razglasili slovenskemu svetu. G. dr. Dominkuš je blezo govoril:

Kar bom odgovoril g. obtožencu, morebiti ni posebno važno za dokazovanje, saj imam tudi samo namen popraviti mnenje mojih someščanov, katero je vsled napadov na mojo čast in na moj značaj morebiti zašlo na kriva pota. — Jaz nisem odpadenec, nisem hinavec. Po moji sodbi narodnost ni odvisna od rojstnega kraja, ampak od roditeljev. Moj oče, moji dedje in pradedje so bili Slovenci — Središčani — in torej se o moji narodnosti ne more dvojiti. Že moja otročja leta je moj oče v mojem srcu zbudil ljubezen do slovenskega naroda in jaz bi moral svojo odgojo zatajiti, ko bi hotel zdaj pristopati k kteremu drugemu narodu. — Vendar mi narodnost sama ni merodajna za moje politično vedenje. Jaz v politični borbi sedanjega časa stojim na slovenski strani, ker more po svojem prepričanju vsak narod le na narodni podlagi razvijati se in napredovati, ker vladajoča nemška stranka prezira nedvojbeno pravo Slovencev ohraniti si svojo individualnost, in ker ge v tej borbi brani tlačeno pravico slabejšega. S čisto vestjo pa smem trditi, da sem si sicer prizadeval obuditi in oživljati samosvest našega naroda, ktera je podlaga vsemu političnemu življenju da pa nisem nikdar sejal sovrašstva in da sem proti svojim sonarodnjakom vselej zastopal svobodomiselnost, ki nam edina obeta boljšo prihodnost. Jaz bi mislil, da bi tako mišljenje smelo tirjati simpatije, ali kako žalostne skušnje sem moral doživeti! Od tistega trenutka, ko sem pred dvema letoma izrekel, da bi prevzel mandat v deželni zbor, ko bi me volilci zvolili, razbrzdale so se vse furije sovraštva in obrekovanja proti meni. Jaz sem bil pripravljen na ostre boje o principih, pripravljen na to, da se mi spodkoplje moj stan, da bom trpel pri svojih dohodkih, ali mislil sem, da se poštenosti mojega imena nihče ne bo dotikal. Gospod Brandstetter me je pa nasprotnega podučil. Po srečnem izidu volitve 21. januarja 1867 se je po javnih časnikih, zlasti pa po „Marburger Zeitung“ razlila cela poveljenj zavravovanja in sumničenja proti moji osebi in mojemu značaju. Takrat še nisem vedel, od kod so izvirali ti osebni napadi; prenašal sem vse mislé si, da bo javno mnenje še samo spoznalo krivico od pravice. Kasneje so moji nasprotniki nadvladali proti meni, moja volitev se je zavrila zaradi formalnih pomanjkljivosti pri prvotnih volitvah. Pri novih volitvah so rabili nasprotniki ravno ista orožja, samo še brezobzirneje. Iz najmanjih malosti so se kovala sumničenja proti moji poštenosti, najgrše in čudnejše misli so se meni natvezavale, povsod so se potikali mojemu ravnanju najslabiji nagibi. Rekalo se je, da je korupcija pri volitvah moje sredstvo, moj namen pohlapčiti in poneumniti ljudstvo, moj nagib pridobiti si časti in služeb v „Sloveniji“. Ko sem videl, da se borba bje s takim orožjem, spomnil sem se strastnih polemik, polnih osebnega napadanja, ktere je g. Brandstetter na dan sklical s Tapeinerjem, Feyrerjem, Perkom, Mohorjem, dr. Mullejem; še le zdaj sem razvidel, da se je vsa ta togota osebnega sumničenja mogla tako kipeče izlivati le iz enega vira, še le takrat sem spoznal onega moža, ki mi denes nasproti kliče: „noblesse oblige!“ A spomnil sem se tudi, da mi je ta mož nekda pravil, ka je on znal še vsacega svojega nasprotnika uničiti (ruiniren) in da mi je svojega nekdanjega predstojnika v kašeteninstitutu sam navajal v izgled. — Po takem vspehu je hrepenel gospod obtoženec tudi gledé mene, ko je 31. julija v javnem zboru na me ščeval moje someščane, s kterimi moram živeti in med kterimi si moram svojih dohodkov iskati; to je bil njegov namen, ko me je imenoval hinavca in odpadnika in ko je svoje sumničenje začel pri mojih materinih prsih. Iz tega že mora biti razvidno, da nisem, kakor se mi je očitalo, iz veselja do škandalov klical sodnijo na pomoč, in še to sem odlagal, ker mi je bila sitno stvar še enkrat siliti pred javnost. A konečno sem vendar moral braniti svojo čast, ki mora biti sveta vsacemu, ki ne more nobenemu državljanu biti malost. Svojo čast torej tirjam nazaj, tirjam, da mi jo povrne sodnik s svojo razsodbo (bravoklici). (Konec prih.)

Dopisi.

Iz Maribora, 3. decembra. [Izv. dop.] (Narodna delavnost. Bokeljska vstaja. Mestne zadeve). Praško društvo „Slavija“ je začelo svojo delavnost tudi v naših slovenskih krajih. Želeti je, da se imoviti Slovenci in sploh vsi, kterim je za gmotni svoj zboljšek mari, prav obilno v to društvo vpišejo. Odbor in vsa podlaga temu denarnemu društvu, o kterem je že „Slov. Nar.“ čitatelje podučil, je popolnoma slovanska. Zato bodi še enkrat „Slavija“ priporočana; namesti da svoj denar židovskim in nemškutarskim denarskim zavodom prepuščamo, shranjujmo ga pri slovanskih društvih, ktera bodo gotovo tudi slovanskemu narodu na čast in korist delala. — Pri tej priložnosti rodoljubom priporočamo, na denarnem in gmotnem polji, kolikor le mogoče za slovenski narod delovati. Saj je narod jako materijalna stvar, ktera hoče svoj vsakdanji živeti imeti. Res, da se po duševnem poti, po knjigah, besedah, taborih in ustmenem poduku za narodno omiko in tako tudi za njegovo blagostanje mnogo dobrega stori; ali vse to se prijemlje samo teh, ki so že nekoliko vzbujeni, ki že imajo nekaj samostalne razuma in svoje sodbe. Ali koliko je med prostim ljudstvom takih, kterih se ne prime nič drugega kakor denarni blesk ali očitni dobiček! Z dejansko pomočjo, po denarskih zavodih, kakor po založnicah, hranilnicah, uglednih posestvih, sploh rekoč: s pospeševanjem občekoristnih in gmotnih ustanovljenj moramo začeti narod oblaževati. Česka dežela s svojimi mnogimi občekoristnimi in z malimi pomočki vstvarjenimi zavodi bodi nam tudi v tem oziru spodbudljiv primér. Poznavateljev česke zemlje in naših v narodnem gospodarstvu zvedenih pisateljev pa prosimo, naj v knjigah in časopisih narodne voditelje o takih rečeh prav marljivo podučujejo. — Gledé na

bokeljsko vstajo se pripravljajo jako važne stvari. Ministri in generali se se bodo s prisvitlim cesarjem kmalu posvetovali, kaj je v kotorski Boki začeti. Mi vladnim krogom kakor tudi vsem, ki imajo v avstrijskih javnih zborih kaj veljave, prav gorko na srce polagam: Pomirite se z Bokelji z dobrim in to s tem, da se za Boko vojaška postava za zdaj ustavi. S hudim se doseže ravno nasprotno temu, kar se hoče. Črnogorci pa napadati, to se nam zdi vlijanje olja v ogenj. Zato sprava z Bokelji, sprava z Dalmacijo, sprava s Slavjani! Druge rešilne poti nij nobene; tega smo prepričani. Sicer bi žalostno bilo, ko bi zavoljo enega samega pristavka (novelle) k vojaški postavi morala Avstrija zopet pet ali še več milijonov denarja in poleg tega neprevidno veliko število svojih vojakov žrtovati, in pri vsem tem vostočno vojno zakriviti! — V mestnem zastopu Slovenci do zdaj, kakor je znano, nimamo nobenega svojih. To je gledé na tukajšnje šelstvo in še v mnogih ozirih pomilovanja vredno. Da bi pri resnem upiranju tudi slovenska stranka vsaj enega zastopnika dobila, to je nedvomno. Treba je samo več edinosti, več druženja, krepkejšega delovanja. Ako smo tukajšnji Slovenci na volitev mariborskega deželnega poslanca toliko delovali, da je ravno skoz slovenske glasove večino dobil, zakaj se ne bi tudi pri mestnih volitvah sreča poskusila? Nikjer brez poskušanja, nikjer brez dela, ampak povsod srčno in neobzirno naprej! —

Iz Velikoveca, 30. novembra. [Izv. dop.] Rzsodba c. k. poglavarstva o oni zadevi, ki se je „Slov. Narodu“ iz Velikoveca sporočala, glasi se tako-le: „Z dogodkom 31. p. m. v krčmi Jožefa Duller-ja tukaj izvršenim, pregrešili ste se zoper §. 11. ces. zapovedbe 20. aprila 1854, št. 69 drž. zak. I. po nespodobno pohujšanju uzočevalnem in razkazljivem obnašanju in zadene vas kaznen tridnevnege zopora in poravnave stroškov za kazensko izvršbo; temu nasproti vam je odprta pot pritožbe, katero imate v 24 urah napovedati in v 3 dnevih g. c. k. dež. predsedniku izročiti.“ Razlogi tej sodbi so sledeči: Po skladajoči se izpovedi Antona Baumanna, Luka Wilfana, Jožefa Duller-ja in Ane Dullerce je dokazano, da ste v družbi z Ivanom Pusenjakom 31. p. m. v Dullerjevi krčmi tukaj po prejšnjem razgovoru o Dalmaciji napitnico napravili Rusom. Po pričnih izpovedih je dalje dokazano, da ste skupno z Ivanom Pusenjakom kot gosta pričujoča Antona Baumanna in Luko Wilfana nagovarjali, da trčita na to napitnico, in ko sta imenovana se temu ustavila, nju zmirjali, razsajali in s tem red in spodobnost kalili. Da se je govorilo o Dalmaciji, sčumur se zdaj le sedanjí upor dá misliti, dokazano je po izpovedi Antona Baumana in Jožefa Duller-ja. Ako se pomisli, da se v Dalmaciji sedaj cel okrog vpira vladi, dalje da se tale upor po različnih dopisih v javnih listih in po splošnem mnenju od Rusije duševno (moralčno) podpira, mora se napitnica Rusom skazati za razkazljivost s pomenom §. 11, ces. zapovedbe 20. aprila 1854 d. z. I., kar sledi tudi, ako se dogodek po svoji skupnosti presoja!

Zoper to rzsodbo se je pritožba že izročila. Evo odlomek te pritožbe:

Doslej nikjer ni dokazano da Ruska ali nje prebivalci v zvezi stojé z uporom v Kotoru. Nemški in posebno dunajski časniki so vajeni sleherni nered v naši državi pripisovati ruskemu vplivu in s tacim natolcevanjem srd zoper Slovane zbujevati. Časniki, kterim je za resnico malo mar, vendar ne morejo veljati za dokazila. Ako se pa hoče kdo kaznovati zaradi djanja, mora biti po vsem pravno dokazano (§. 258, kaz. post). Še manje se dá javno mišljenje za dokaz rabiti. Ono se često moti. Da je to res, priča zdajšnje vreme. Ko se je naša pogumna armada podala v Dalmacijo, sploh se je mislilo, da bo upor mahoma zadušila. Ali kar nam najnovejši telegrami kažejo, se je javno mišljenje tičas zopet zmotilo. — V razlogih se izreka, da Ruska duševno podpira upor. Kaj če to pomeniti? Da imajo z Dalmatinci soroden jezik ali kakšno skupnost v verskih zadevah? Dalmatinci imajo pa tudi nekaj z nemškimi Avstrijci skupnega, namreč državne pravice. Ko bi se avstrijskim Nemcem napivalo, bati bi se morali ravno tako kazni in šš. Po kaz. zak. moralčna podpora zapopada kakšno hvaljenje, nagovarjanje, svetovanje, podpihovanje. Vse to se od Ruske ne dá dokazati. Zatorej se s to napitnico tudi ne dá pregrešiti zoper §. 11. ces. zap. in tem manj, ker je Ruska že bila dobrotnica Avstrije l. 1848.

Iz Šenčurja poleg Kranja, 30. nov. R. [Izv. dop.] Nečemo, da bi ta še dalje županil v naši občini, ker je grd ovaduh in privrženec zagrizenega in Slovencem neprijaznega nemškutarja, okrajnega glavarja v Kranji, tako je tožilo ljudstvo sploh čez našega župana in ni mirovalo, dokler ni bila na 12. dan t. m. razpisana nova volitev, pri kateri čeravno nista bila čas in kraj, kdaj in kje se bo volitev vršila, določno oznanjena in vsled tega mnogo volilcev ni prišlo, vendar so nazoči vsi enoglasno same izvrstne in značajne narodnjake izvolili v odbor. V celi okolici znana narodna nasprotnika, naš župan in pa njegov sosed Golob le enega glasu nista vjela. To je baje, kakor hudobni svet pripoveduje, naše Golobčeka tako grizlo in peklo, da je s svojim nadležnim moleđvanjem umel že potrjeno volitev spodrinuti; kajti včeraj je okrajni glavar neizročensko zarežal nad najstarejšim odbornikom, kterega je gledé volitve novega župana v Kranj povabil; rekel mu je: vi se ne pišete Umek marveč Neumek, vaša Šenčurska volitev bo ovržena, itd. Kdo je večí neumek ali bedak, ali priprost in pošten kmet, ki po zahtevanju svoje više gosposke pride v pisarnico, da bi se določil dan volitve novega župana, ali pa okrajni glavar, ki se po takem nepremišljenem načinu s poštenimi ljudmi norčuje, nad njimi razgraja in vpije, to rzsodbo prepuščamo častitim čitateljem; mi konečno samo to še pristavimo: da nas Šenčurjane pač malo straši to, ako ne bo potrjena volitev; bomo pa še enkrat in gotovo v večem številu, nego pred in enako zložno volili; samo to bi želeli, naj okrajni glavar G. Derbič, ki tako rad in pogostoma očita surovost našim priprostim seljanom, se sam bolj olikano obnaša v cesarski pisarnici ter tako daje ljudem lepe izgledé priljudnega vedenja.

Iz Trsta, 1. dec. [Izv. dop.] Velike priprave se delajo, prostori se kinčajo s zelenjem, kajti jutri pride cesar v Trst. Dva dni je že tu dež in

burja; če tako vreme ne pojenja, bodo naprave za razsvetljenje, ki se po ulicah delajo, zastoj. Tukajšnji župan je dal poziv na ogle nabiti, v kterem ta prihod naznanja samo v laškem jeziku Lahom. Slovenec, se ve, se tem ljudem ne zdi vreden, da bi v svojem jeziku zvedel, kedaj v njegov kraj pride njegov vladar. Mnogo se tu govori o posvetovalnem shodu, ki bode ob tej priliki tukaj zavoljo dalmatinskega vstanka in morda še zaradi kaj. Bog daj, da cesarjeva beseda vstavi krvolitje v jugu Dalmacije ter ne samo Bokeljem, temuč vsem Slovanom v Avstriji ustreže. Čas je že. — Iz Dalmacije so zdaj poročila prestala, kar je vojska morala k morju ubegniti. Kar čujemo, so le tužni glasovi. Kader bode zopet mir, zvedeli bomo na tanko kako — strašno je vojska požigala, in kako klanje je bilo vsled tega. — O tukajšnjem bivanju Nj. veličanstva vam bom poročal.

Iz Prage, 1. dec. [Izv. dop.] Dopoldnevalne volitve za mestni odbor so končane. Izpadle so še bolje nego se je narodna stranka nadejala, kajti v drugem volilnem redu na Mali strani je padel kazinini kandidat „sektionschef“ dr. Bahans, in kandidat narodne stranke je z veliko večino izvoljen. V tem redu volijo vsi uradniki iz Male strani, kterih je precej, kajti tam so skoraj vse više uradnije. Ni se bilo mnogo nadejati, tem večja je tedaj zmaga. Nemški listi so bili včeraj zaradi tega polni jeremiad, kajti ne le da so kazinini izven židovskega mesta, kjer „napredek“ ni postavil nobenega kandidata, povsod propali, zgubili so tudi enega najhujšega svojega zagovornika, in — volitve so zopet pokazale, da je Praga česko mesto.

Po tacih blamažah, kakoršne si je pridobila nemška kazino in z njo identificirana vlada nekolikrat zaporedoma, bi bilo pač čuda, ako se skazina pokaže še kterikrat očitno pred svetom. Pa ko bi človek mislil na to, bi se jako zmotil, kajti v kazini so skoraj sami židi, in kakovi so ti, je znano celomu svetu. Če ga boš desekrat brcnil, ti bo desekrat roko poljubil, ako ima količkaj upanja, da bi imel kaj dobička od tega.

Ker sodnja nič ne more opraviti s tiskovnimi pravdami, tedaj si izbira pri naših novinah, kolikor jej je le mogoče take pravde, ki ne spadajo v področje porotnikov, ter skuša s tem časnikarstvo zatirati kolikor mogoče. Tako so bili zopet te dni pred sodnijo ob enem vredniki „Politike“, „Pokroka“ in „Nar. Listov“, ter jih je obsodila na denarni kazni.

Denes hoče izdati „Politika“ tudi večerni list, kterega do zdaj ni imela in kar je prav hvale vredno, da se paralelizirajo lažnjivi nemški večerni listi.

Politični razgled.

Nj. vel. cesarica je odšla v Trst. — Po najnovejših poročilih je morala v Sv. Petru prenočiti, ker vlak zavoljo snežnih zametov ni mogel naprej. —

Dunajska „Wien. Abendpost“ preklicuje po čas. pisih raztrošeno novico, da je grof Taaffe lastno osnovo prestolnega govora izdelal in cesarju predložiti namenil. Ona pravi, da bode cesarju predložena le ena osnova, katero je ministerski zbor sklenil.

Iz dalmatinskega bojišča se piše, da se zdaj Krivošijanci mirno zadrže, in da se vojski v acih 48 ur poroča od straž, kaj počno vstajniki, Vojaki baje ne zbolevalo zdaj več tako zelo ko prej.

V Črnigori je 170 ranjenih Krivošijanov, kteri imajo tam postrežbo z vsem potrebnim in ktere zdravijo zdravniki iz ladij.

Poljski časopis „Dziennik Polski“, organ Ziemialkovskega in Goluhovskega, svetuje gališkem Poljakom, naj se raje z Nemci vežejo nego pa s Čehi in Slovenci. Nemci imajo simpatije do Poljakov, le ti ne. Zato naj se vez, ki Nemce na dinastijo veže, ne pretrga s tem, da bi se Čehom in „slovenskim filologom“ njih sanjarske želje spolnili. — Tako govori slovansko, to se ve, le poljski list. Domišljamo se še, da so se tisti, ki so se sramežljivo za ustavo in državni zbor med Slovenci poganjali, sklicavali na Poljake, kterim je bil Ziemialkovski vodnik, rekši, da so tudi oni Slovanje pa sede v drž. zboru in podpirajo to ministerstvo.

Ruski državni kancelar knez Gorčakov, ki je že 71 let star, je baje v novejšem času tako zbolel, da ne bode mogel več državnih posel opravljati. Zato je poklican ruski poročevalec v Parizu grof Stakelberg v Peterburg. To pa poroča le — „N. f. Pr.“

Španski republikanci so zopet stopili v parlament. Poprej pa so izdali manifest na svoje privržence. V tem manifestu obetajo, da bodo nepremakljivo držali se svojega programa, ki je: čista republika. Zoper posilno vlado Prima in Serano, ktera sta ustavne svoboščine že odpravila, in ne vladata bolje, nego je kraljica Izabela, protestujejo. V zbornici so republikanci nasvetovali, naj se vladi izreče graja za njeno obnašanje med obsednim stanjem.

Turška vlada hoče iz tistih mohamedanskih Čerkezov, ki so se iz ruskega Kavkaza preselili v Turčijo, posebno vojsko narediti in jo poslati v Hercegovino, ako bi na spomlad, kakor se pričakuje, ob Balkanu vsplamenelo. Neka Turkom zelo prijazna vlada (naša?) je dala Turkom ta moder svet, z opombo, da bodo ti Čerkesi izvrstni za hribsko vojno.

Iz Carigrada se jako važna novica poroča, da je Francoska stopila na stran egiptovskega podkralja in proti sultanu. Francoski poslanec Bourée e namreč turškemu ministru razložil, da Francoska ne sodi, ka bi egiptovski razpor bil notranja turška zadeva. On je tirjal pravico, da se evropske oblasti smejo v to razmero mešati. Če se to potrdi, storjen je zopet prevažen korak v vzhodnem vprašanju. Lehko se razvida, da bode egiptovski namestni kralj pod varstvom Rusije, Italije in Francoske brez strahu vrgel rokovico pred noge, tudi če se angležki in (žalibog) avstrijski državniki za sultana potegujejo.

Razne stvari.

* (Na graškem vseučilišču) je nasvetovala filozofična fakulteta ustanoviti izredno profesuro za slovansko jezikoslovje. Če ta nasvet obvelja, dobi profesuro najbrž znani naš rojak dr. Krek.

* (Janški hrup) pride pred sodnijo enkrat v januarju l. 1870. Toženih je 58 oseb. Prič pa je 87. Torej bo obravnava dolgo trpela. Graška „Tagespost“ hoče vedeti, da dr. Costa in dr. Toman nista prevzela zagovorništva.

* (Kmetijska družba v Ljubljani) je od sl. ministerstva prejela te dni 300 gold. državne podpore za umno napravljena gnojšča, — 1000 gold. pa zato, da nakupi jezerskih in trbiških ovnov in ovac in jih razdeli po deželi enako tako kakor bike. Premije se bodo razpisale, kader bodo podučne bukvice gotove, kako naj se napravljajo gnojšča; kmalu pa se bodo oklicalo, pod katerimi pogoji se bodo dajali ovni in ovce, in pozvali se bodo gospodarji, naj se oglasijo za-nje.

* (Knezoškof ljubljanski) in dr. Pogačar sta se podala na pot v Rim; v Gorici bota z velikim škofom in knjezom goriskim pričakala škofa tržaškega, kateri pred dohodom cesarjevim ne more lahko zapustiti Trsta, in potem vsi skupaj odrineje po železnici v Rim. V cerkvenem zboru bodo tedaj s škofom Mrakom vred 4 škofje, ki so kranjski Slovenci po rodu.

* (Davorin Jenko), ki iz Belega grada gré za leto in dan v Prago, je na svitlo dal snopič srbskih, hrvatskih in slovenskih pesem za možki zbor in jih posvetil knjezu srbskemu Milanu Obrenoviću III. Cena 2 gold.

* (V Rimu) se bode udeležilo koncila, kterega že ni bilo 300 let, 35 kardinalov, ki niso škofje, 925 kardinalov-škofov, patriarhov, velikih škofov, 29 opatov, 32 glavarjev duhovskih redov, v vsem skupaj tedaj 1017 mož, ki imajo pravico posvetovanja in glasovanja. — Zraven teh bode pri zboru opravilo imelo 100 papeževih bogoslovcev, kateri so se že dolgo učili latinski jezik stenografirati po različnem izgovarjanji, kakor je navadno na Francoskem, Nemškem, v Ameriki itd. Sicer bode posel imelo 50 uradnikov, dvorstvo papeževo in 124 prelatov di flocchetti.

* (Iz Laškega trga) se nam piše: Pretečeno nedeljo 28. t.m. je naredila naša narodna čitalnica veselico in besedo. V splošno zadovoljnost sta govorila gg. R. in G., ktera na tanko razložila veliko potrebo čisto slovenskih šol in vpeljave slovenskega jezika v uradnijah. Na posled še stopi na oder kmet D., kterega govor so živahni živio-klici in ploskanje spremljali. Veliko število kmetov je obiskalo to veselico in pokazalo našim nasprotnikom, da se je tudi med kmetom jel razvijati narodni duh, in kmalo dojde čas, v kojem bodo naši nasprotniki čisto v „žaklju.“ Med in po besedi so domača dekleta popevala lepe pesmi in tudi kmečki fantje so nektero veselo zakrožili. Želeti bi le bilo, kakor je tudi g. predsednik lepo omenil, naj bi se kmečki fantje še posebno v petji urili, da bi mogli tudi enkrat s svojim petjem na oder stopiti in svojo pevsko zmožnost, katero je bog slovenskemu narodu v obilni meri podelil. Konečno še morem omenjati, da se je veselica končala, brez da bi bili renegati svoje hlapce zopet v „plankenparade“ s poleni v rocih postavili, s kratka, veselica je bila tako živahna, da smo morali „tombolo“ zarad prekratkega časa na eno družih nedelj odložiti.

* (V Slovenjem Gradcu) so stopili okrajni očetje skup in sklenili beračiti policajev proti agitatorjem Slovincem. To je značajno znamenje vseh filistrov, da jim oseben dušev in boj ne zadosti, temuž le vlada naj zanje: „einschreiten!“ Najbrž je to modrost poslanca Lohningerja. Ta klic po policiji graja celo „Tagespost“.

* (Razsodba) v pravdi dr. Dominkuš contra Brandstetter. Po dokončanem vredovanji ob 6. zvečer zvemo: Ravnokar se je strankama izročila razsodba. G. Fr. Brandstetter je krivega spoznan prestopka proti varnosti časti §. 461 k. z. in opiraje se na §. 261 in 266 k. z. po §. 493 k. z. obsojen na 20 gld. platéza, kakor je tudi po §. 341 k. postopnikava in ces. naredbe 2. junija 1859 št. 105 mu prisojeno, da mora povrniti pravdine stroške in stroške za izvrševanje kazni.

Politično društvo slovenskih Korošcev.

Rojaki! Koroški Slovenci!

Že leta 1868. so Vas domoljubi klicali k taboru na Bistrici, da bi se skupno posvetovali, po kateri poti bi se naše stanje zboljšalo. Tabor se je žalibog prepovedal, ker je Bistrica za neke pedi preblizo Celovcu. Poprijeli so se torej drugega postavnega sredstva, po katerem se tisti namen doseže. Sklenili so 20. septembra t. l. v Celovcu osnovati slovensko politično društvo „Trdnjava“, ter so izvolili začasni odbor, da sklepe izvrši. Ta odbor Vas vabi na podlagi od vlade potrjenih pravil, da prav obilno pristopite društvu.

Ono naj bo trdnjava, v kateri hočemo braniti naše pravice in rešiti zadnji kos nekđaj čisto slovenske zemlje. Ono bo sklicavalo zbere, javne shode in tabore, pri katerih bomo skupno preiskovali, kakovšne pravice imamo, in kakšnih si želimo. Ono bo priporočalo sposobne in zanesljive može za naše zastopnike. Doslej smo vedno propali tudi tam, kjer bi lahko zmagali; kajti doslej ljudstvo svojih prijateljev ni poznalo. Mnogo med nami se jih je dalo preslepiti, da so zoper lastne rojake bojevali se, da so svojo čast oskrunili in svoje pravice z lastnimi nogami teptali. Društvo bo branilo slovensko ljudstvo zoper napade sovražnikov, zoper krivične naklepe narodnih rogoviležev, ki skušajo slovenski narod rabiti za svoje sebične namene, s

kratka ono bo skrbelo za to, da se slovenski narod povzdigne na ono mesto omike in veljavnosti, katero mu gre pred državo in človečanstvom.

Društvo podaja udom pravico, da smejo udeležiti se društvenih zborov, posluževati se vseh drugih društvenih sredstev, govoriti in nasvete stavljati, glasovati pri zborih in voliti predsednika in odbornike, ter jim naklada samo to, da plačajo po 10 krajcarjev na mesec, da se pravilom podvržejo in da društvo med slovenskim narodom razširjajo.

Kdor hoče pristopiti, naj se oglasi pri začasnem odboru.

Prvi občni zbor se snide 27. decembra t. l. v Celovcu pri Sandwirt-u ob treh popoldne.

Na dnevnem redu so sledeče točke:

1. Odborovo sporočilo.
2. Volitev predsednika in četirih odbornikov.
3. Razgovor o delavnosti deželnega zbora.
4. Posamezni predlogi.

V Velikovcu, 1. decembra 1869.

V imenu začasnega odbora:
Albin Poznik m. p.

Pravila

slovenskega političnega društva „Trdnjava“.

§. 1.

Namen društva je širiti politično izobraženje med koroškimi Slovenci, pospeševati svobodo v državi in delati na to, da se ravnopravnost uresniči.

§. 2.

Pripomočki v ta namen so:

- a. sklicujejo se društveni zbori, javni shodi in tabori;
- b. nasvetujejo se sposobni kandidati za javna zastopništva, posebno za deželni in državni zbor;
- c. sklepajo in izročujejo se adrese, zaupnice in nezapnico zastopnikom;
- d. napraljajo se razodetja in peticije do vlade, deželnega in državnega zbora;
- e. razglašajo se sklepi, določila in razodetja po časnikih;
- f. izdajajo in razširjajo se podučne knjige in listi med ljudstvom.

§. 3.

Ude sprejema in izključuje odbor.

Izključenec ima pravico pritožiti se pri občnem zboru. Občni zbor ima pravico, častne ude voliti.

§. 4.

Sedež društva je v Celovcu.

§. 5.

Pravice družbenikov so, posluževati se vseh društvenih sredstev, govoriti, nasvetovati in glasovati pri v §. 2 omenjenih skupščinah, in izbirati odbornike in prvosednika.

§. 6.

Dolžnosti so, da plačujejo udje 10 kr. na mesec, da se podvržejo pravilom, in da društvo razširjajo med slovenskim ljudstvom.

§. 7.

Društvo ravna predsednik z odborom. Predsednik in četiri odborniki se volijo pri občnem zboru z večino glasov za eno leto. Oni so za vedenje društva vnanjim oblastim nasproti odgovorni.

§. 8.

Redni občni zbori se shajajo v spomladi in jeseni. Po odborovem sklepu ali na željo petine udov sklicuje predsednik izvenredne zbere. Sklepa se z večino pričujočih, samo za preuredbo pravil je treba dveh tretjin.

§. 9.

Pretresovanje pri shodih in taborih sme tudi drugi društvenik voditi, ako to odbor privoli.

§. 10.

Razprtije razsojuje odsek peterih udov; med 7 voljenih sme vsaka stranka enega zavreči. Obe stranki se morati razsodbi podvreči.

§. 11.

Društvo se razdruži, ako dve tretjini vseh društvenikov to skleniti.

§. 12.

Kam se ima po razdružbi premoženje obrniti, sklene zadnji odbor.

Dunajska borza od 3. decembra.

Enotni drž. dolg v bankovcih 59 fl. 20 kr. Kreditne akcije 253 fl. 75 kr.
5% metalike z obresti v maji in nov. — fl. — London 122 fl. 20 kr.
Enotni drž. dolg v srebru 68 fl. 75 kr. Srebro 122 fl. 50 kr.
1860 drž. posojilo 98 fl. — kr. Cekini 5 fl. 83 kr.
Akcije narod. banke 702 fl. — kr.